Vlaamse Vereniging van Studenten
Bloemenhofplein 12, 1000 Brussel
+32 451 03 61 43
info@vvs.ac
www.vvs.ac

18 oktober 2025, Brussel

Betreft: Open brief namens de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en de studentenraden van Vlaamse universiteiten en hogescholen

Geachte leden van de Vlaamse regering,
Geachte Minister van Onderwijs,
Geachte Vlaamse parlementsleden,

Met deze brief willen wij, de studentenraden van Vlaamse universiteiten en hogescholen, onze ernstige bezorgdheid uiten over de geplande besparingen voor het hoger onderwijs. Van de aangekondigde besparingen in het onderwijs komt 83 miljoen euro te vallen op het hoger onderwijs, wat gegeven de reeds bestaande onderfinanciering, ons hoger onderwijs verder in moeilijkheden brengt. Vooral de besparing op het systeem van studietoelagen, samen goed voor 34 miljoen euro, treft de kern van de democratisering in het hoger onderwijs, waarvoor Vlaanderen decennialang internationaal werd geprezen.

Het voornemen om een leeftijdsgrens van 30 jaar in te voeren en vooral de ondergrens voor het opgenomen aantal studiepunten op te trekken tot 54 studiepunten, zal volgens recente analyses 20.000 studenten treffen die hun toelage verliezen als deze maatregelen onverminderd doorgaan, wat neerkomt op ongeveer 6% van het totaal aantal studenten. Of gaan die verliezen in een volgende verstrenging van de maatregelen, indien de Vlaamse regering blijft vasthouden aan de geplande besparing van 34 miljoen euro op de studiebeurzen. Dit is een verlies dat voor duizenden Vlamingen de toegang tot hoger onderwijs op het spel zet. De opmaak van deze regeling doet vermoeden dat eerst werd bepaald hoeveel men diende te besparen, en pas in een tweede fase werd nagedacht hoe er bespaard zou worden, en hoe zwaar welke studenten geraakt zouden worden.

De voorgestelde minimumgrens van 54 studiepunten houdt geen rekening met de specifieke aard van schakeljaren, schakelprogramma's en voorbereidingsopleidingen. Deze trajecten zijn vaak bewust ontworpen met minder dan 54 SP per academiejaar, juist om achterstanden weg te werken en een haalbare overgang naar een nieuwe opleiding mogelijk te maken Door studenten uit deze programma's uit te sluiten van studiebeurzen betekent het dat net die studenten uit flexibele studietrajecten, die sociale mobiliteit mogelijk maken, zullen worden afgestraft.

Het huidige voorstel wijst op een beleid dat onvoldoende rekening houdt met bepaalde groepen en regio's. Het betreft in het bijzonder studenten in precaire omstandigheden. Deze groepen lopen het reële risico uit het hoger onderwijs te worden gezet door een

stijgende financiële drempel. Maar ook voor die groepen die onder de uitzondering vallen is dit weer een bijkomende administratieve drempel die de toegang tot het hoger onderwijs voor deze groepen nog verder vernauwt. Daarom vragen de Vlaamse studenten om een automatische toekenning van de studiebeurzen.

Besparen op het hoger onderwijs, en dan nog specifiek op steunmaatregelen voor kwetsbare groepen, is een keuze met verstrekkende gevolgen voor onze gehele samenleving. De motieven voor deze besparingen staan in volledig contrast met de maatschappelijke opdracht van het hoger onderwijs: emancipatie, talentontwikkeling, en sociale mobiliteit voor iedereen, ongeacht hun achtergrond of leeftijd.

Ook stellen we ons vragen bij de implicaties voor het lerarentekort die gepaard gaan met de leeftijdsgrens. Educatieve masters en lerarenopleidingen worden vaker gevolgd door oudere studenten of studenten die hun opleiding spreiden.

Naast de besparingen op studietoelagen zijn er verdere schrijnende keuzes gemaakt als het aankomt op bezuinigingen in het hoger onderwijs:

De Brusselse context wordt gekenmerkt door een grote taaldiversiteit. Om studenten met een andere thuistaal succesvol te laten instromen in het Nederlandstalig hoger onderwijs, zijn extra middelen noodzakelijk voor taal-remediëring en begeleiding. Het lijkt ons gek dat een regering die zo hard wil inzetten op betere kennis van het Nederlands in het leerplichtonderwijs hierop zou besparen in het hoger onderwijs. De lasten van deze besparingen zullen onevenredig op de schouders van studenten met een lage sociaaleconomische achtergrond terechtkomen. Het zijn net precies zij die het nu al het moeilijkst hebben. Dat risico wordt alleen maar groter bij het uitdunnen van studiebeurzen, en zeker door het schrappen van de "Brusselmiddelen". Het is onaanvaardbaar om sociale correctiemechanismen weg te bezuinigen. Deze broodnodige middelen beschermen en voorzien juist de gerichte compensatie zodat studeren voor kwetsbare jongeren niet onbereikbaar wordt. Opnieuw worden door deze maatregel de meest kwetsbare studenten geraakt. Verder waarschuwen we, net zoals VOKA eerder deed, voor de mogelijke gevolgen hiervan op onze economie en onze plek binnen de internationale competitie.

Het stopzetten van subsidies voor niet-EER-studenten zal onherroepelijk leiden tot hogere inschrijvingsgelden voor deze groep en maakt Vlaanderen minder toegankelijk voor internationale studenten. Dit ondermijnt de uitwisseling van kennis en het onderzoekspotentieel waar onze hoger onderwijsinstellingen net op moeten inzetten in een snel veranderende wereld. Investeren in internationale talenten is geen kostenpost, maar een strategische noodzaak voor innovatie en kwaliteit in ons hoger onderwijs. Opnieuw betekent dit dus dat de meest kwetsbare studenten getroffen worden.

Elke keer opnieuw als er bespaard moet worden op onderwijs wordt het hoger onderwijs geraakt. Deze besparingen komen bovenop de besparingen van de afgelopen jaren. Al jarenlang is er sprake van onderfinanciering van het hoger onderwijs. Volgens het financieringsdecreet van 2008 is er jaarlijks een tekort gebleken van maar liefst 600 miljoen euro aan noodzakelijke middelen. De nieuwe besparingen creëren daardoor niet alleen bijkomende onzekerheid, maar verhinderen ook broodnodige investeringen onder andere in studentenvoorzieningen zoals betaalbare koten en infrastructuur. Bovendien brengen ze onze onderwijskwaliteit en de ondersteuning voor studenten in het gedrang.

Tenslotte wensen we als studenten aan te stippen dat we ons vragen stellen bij de transparantie over de besparingen. Wij zijn, net zoals alle hoger onderwijsinstellingen, niet betrokken geweest bij het uitwerken van deze besparingen. Onze expertise werd ook niet bevraagd nadat de eerste krijtlijnen duidelijk werden. Als studentenvertegenwoordigers vragen wij dan ook expliciet dat we een structurele en actieve rol horen te krijgen bij alle besparingsbeslissingen die het hoger onderwijs raken. Betrek studentenraden en VVS voortaan vanaf het eerste ontwerp en niet alleen als raadpleging achteraf. Dit willen we om te zorgen dat maatregelen door studenten zelf zijn afgetoetst. Wij hebben de kennis en de praktijkinzichten om samen met beleidsmakers oplossingen te ontwerpen die eerlijker en werkbaar zijn.

Ook de officiële adviesorganen die geholpen moeten worden bij dit proces, ontvingen hun adviesvraag pas zeer laattijdig. Bovendien staat de stemming over de geplande besparingen al op 24 oktober, maar hebben we tot op de dag van vandaag nog geen duidelijke inzage in concrete bedragen. Noch via AHOVOKS, het departement of de minister is er transparantie geboden. Deze gang van zaken maakt dat wij ons in deze brief genoodzaakt zijn om te vragen voor meer transparantie over het gevoerde beleid.

Het gevolg van de jarenlange besparingen is een onhoudbare keuzesituatie voor onderwijsinstellingen, die hun verantwoordelijkheid voor democratische toegankelijkheid en gelijke kansen niet langer kunnen waarmaken.

Deze ontwikkelingen staan haaks op de doelstellingen van de Vlaamse kenniseconomie en onderwijskwaliteit. Investeren in hoger onderwijs is geen kostenpost, maar dé hefboom voor een welvarende en inclusieve samenleving. Besparingen op studietoelagen en ondersteunende maatregelen zullen op termijn resulteren in minder afgestudeerden, een verhoogde sociale ongelijkheid en ook schade aan onze Vlaamse kenniseconomie. Ze ondergraven het principe dat talent en motivatie, niet afkomst of leeftijd, de toegang tot hoger onderwijs bepalen.

Wij roepen de Vlaamse regering daarom op om:

- De besparingen uit het programmadecreet te herzien,

- De basisfinanciering van het hoger onderwijs te versterken conform het eigen financieringsdecreet,
- De toegankelijkheid van onderwijs, in het bijzonder via studietoelagen, niet verder te verzwakken,
- En een automatische toekenning van de studiebeurzen te voorzien.

Het is net in economisch moeilijke tijden dat Vlaanderen moet investeren in kennis en mensen. Laat uw beleid toekomstgericht zijn: investeer in de student van vandaag, zodat Vlaanderen morgen kan blijven rekenen op competente en diverse generaties.

Hoogachtend,

namens de studentenraden van de Vlaamse universiteiten en hogescholen,

de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS)

Nele Van Hoyweghen

Voorzitter VVS 2025-2026

GSM: 0486 88 35 39
E-mail: voorzitter@vvs.ac